

MILENGRAD Na jednoj od najbolje očuvanih utvrda u Hrvatskom zagorju nastavljaju se arheološki i konzervatorski radovi, a udruga Bratovština Milengrad brine da starom gradu udahne novi život

'U planu je otkup zemljišta susjedne parcele, na kojoj se nalazi vrijedno arheološko nalazište koje će se u budućnosti istraživati'

Tijekom 2025. godine Hrvatski restauratorski zavod nastavio je konzervatorsko – restauratorske radove i arheološka istraživanja na Starom gradu Milengradu, financirane sredstvima Ministarstva kulture i medija RH, uz podršku nadležnog Konzervatorskog odjela u Krapini

Sabina Pušec
BUDINŠČINA

Stari grad Milengrad sagrađen je u 14. stoljeću kao središte srednjovjekovnoga vlastelinstva Zajezda koje se prostiralo duž jugoistočnih obronaka Ivanšćice. Sačuvani ostaci svjedoče brojnim i učestalim građevinskim mijenama koje je grad proživljavao u vlasništvu istaknutih plemićkih obitelji srednjovjekovne varaždinske županije – obitelji Herković i Patačić. Izgradnjom novog dvorca u Zajezdi sredinom 17. stoljeća Milengrad je napušten te prepušten postupnom propadanju. Zahvaljujući smještanju na prirodno zaštićenom i nepristupačnom grebenu koji omogućava nadzor širokog područja između Ivanšćice i Medvednice, ovaj položaj bio je povoljan za naseljavanje od prapovijesti. O tome svjedoče pronađeni nalazi iz razdoblja srednjeg eneolitika (početak četvrtog tisućljeća prije Krista) te kasnog brončanog doba (početak prvog tisućljeća prije Krista).

430 m nadmorske visine

Utvrda Milengrad jedna je od najbolje očuvanih utvrda u Hrvatskom zagorju, usprkos višestoljetnom propadanju. Njezine zidine nalaze se na 430 metara nadmorske visine, na vapnenačkoj stijeni nepristupačnoj s tri strane. Do ove plemićke utvrde potrebno je samo 15 – ak minuta pješaćenja kroz šumu od sela Grtovca u općini Budinščina. A da ovoj drevnoj utvrdi očuva i udahne novi život, brine se udruga 'Bratovština Milengrad'. – Sve je krenulo s Marijanom Taučerom, velikim

Želja Udruge je da se napravi projekt te se postojeći put zamijeni asfaltnom podlogom za lakši dolazak do utvrde Milengrad

Zidine utvrde nalaze se na 430 metara nadmorske visine, na vapnenačkoj stijeni nepristupačnoj s tri strane. Do ove plemićke utvrde potrebno je samo 15 - ak minuta pješaćenja kroz šumu od sela Grtovca u općini Budinščina

Stari grad Milengrad sagrađen je u 14. stoljeću kao središte srednjovjekovnoga vlastelinstva Zajezda koje se prostiralo duž jugoistočnih obronaka Ivanšćice

Vidikovci na Milengradu i Babinom zubu

Turističkoj zajednici područja Zlatni istok Zagorja prošle su godine odobrena sredstva u iznosu od 50.000,00 eura od Hrvatske turističke zajednice iz Fonda za udružene turističke zajednice. Projektom "Pogledom kroz zajed-

nicu" izradit će se idejno rješenje i glavni projekt za dva nova vidikovca na Ivanšćici, jedan kod utvrde Milengrad, a drugi na Babinom zubu, što donosi nove turističke sadržaje i dodatno valorizira prirodne ljepote ovog kraja.

zaljubljenikom u baštinu, na čiju je inicijativu i osnovana udruga 2009. godine – kaže predsjednik udruge Marko Vertuš. Prije mnogo godina, ovi su entuzijasti u suradnji s Hrvatskim cestama, Krapinsko – zagorskom županijom i Općinom Budinščina krenuli u uređenje puta krčenjem i bagerom, uredili trasu, raskrčili proplanak i raslinje i unutar utvrde, uredili okoliš, postavili montažnu sjenicu i nekoliko klupa. Da bi se moglo uopće razmišljati o obnovi, morali su biti riješeni imovinsko – pravni odnosi. Potom su provedena geofizička istraživanja same utvrde, napravljena statička sanacija, 3D skeniranje te izrada projektne dokumentacije, konzervacije i restauracije, a onda su krenuli i radovi. Arheološka su istraživanja započela 2019. godine, financirana sredstvima Ministarstva kulture i medija RH. Provedena su i brojna interdisciplinarna znanstvena istraživanja koja će dopuniti spoznaje o povijesnom razvoju Starog grada Milengrada.

Bitna saznanja

Podsjetimo, tijekom 2024. godine

Bratovština Milengrad svojim se cjelogodišnjim zalaganjem brine ne samo za održavanje nalazišta već i za neprekidno promicanje značaja ovog iznimno vrijednog djelića bogate zagorske i hrvatske kulturne baštine

Hrvatski restauratorski zavod nastavio je arheološka istraživanja i konzervatorsko – restauratorske radove na Starom gradu Milengradu. Od posebnog je značaja činjenica da je istraživanjima 2024. godine potvrđena pretpostavka da se u razdoblju kasne antike na milengradskom platou nalazila značajno utvrđeno naselje površine oko 1 hektara. Na istočnoj strani platoa, jedinog s koje je omogućen pristup, nalazio se kameni obrambeni zid u dužini preko 110 m, uz koji se s vanjske strane nalazio obrambeni jarak. Iako će tek buduća arheološka istraživanja pružiti više podataka o izgledu naselja te načinu života u njoj, već sada je moguće potvrditi da je riječ o značajnom kasnoantičkom nalazištu iz razdoblja 4. i 5. stoljeća, istaknuli su arheolozi.

Radovi su nastavljani i prošle godine

Tijekom 2025. godine Hrvatski restauratorski zavod nastavio je konzervatorsko – restauratorske radove i arheološka istraživanja na Starom gradu Milengradu, financirane sredstvima Ministarstva kulture i medija RH, uz podršku nadležnog Konzervatorskog odjela u Krapini. Voditelj radova je Toma Prpić, konzervator arhitekt iz Odjela za graditeljsko naslijeđe HRZ-a, a voditelj arheoloških istraživanja Petar Sekulić, viši konzervator arheolog iz Odjela za kopnenu arheologiju Zagreb. Lanjski radovi obuhvatili su arheološko istraživanje i konzervatorsko – restauratorske građevinske radove na ostacima male kule na jugozapadnom dijelu Starog grada Milengrada. Nadalje, na južnom dijelu platoa s istočne strane Starog grada Milengrada istražene su tri manje sonde s ciljem utvrđivanja stratigrafske situacije. Također, s ciljem temeljitog dokumentiranja nastavljen su istraživanja vapnenice koja se nalazi u podnožju grada, a koja je prema svemu sudeći korištena kontinuirano kroz razdoblje srednjeg i novog vijeka. Za

Od posebnog je značaja činjenica da je istraživanjima 2024. godine potvrđena pretpostavka da se u razdoblju kasne antike na milengradskom platou nalazila značajno utvrđeno naselje površine oko 1 hektara

2026. godinu planiran je nastavak konzervatorsko – restauratorskih građevinskih radova na zapadnom i sjevernom gradskom zidu.

Planovi Bratovštine Milengrad

– Što se tiče planova udruge za 2026. godinu, uz redovito održavanje i čišćenje okoliša, u planu je otkup zemljišta susjedne parcele u suradnji s Općinom Budinščina. Na navedenoj parceli se nalazi vrijedno arheološko nalazište koje će se u budućnosti istraživati. Općini Budinščini u 2025. godini su odobrena sredstva za izradu projekta – vidikovca na utvrđi Milengrad. Izrada projekta je u tijeku te isti mora odobriti Konzervatorski odjel u Krapini. Želja Udruge je da se napravi

projekt te se postojeći put zamijeni asfaltnom podlogom za lakši dolazak do utvrde Milengrad. Uz sve navedeno, potrebna je promjena dvije baterije i pretvarača na solarnoj elektrani u sjenici, koju koristimo za svjetla u sjenici te za punjenje mobitela. Navedena elektrana je donacija obrta Elektro Mikulčić iz

2020. godine, vlasnika Damira Mikulčića – otkriva nam Vertuš, predsjednik udruge koja se svojim cjelogodišnjim zalaganjem brine ne samo za održavanje nalazišta već i za neprekidno promicanje značaja ovog iznimno vrijednog djelića bogate zagorske i hrvatske kulturne baštine.

